

interviu _____

Fredrik Langdal

Cercetător în Științe Politice la Swedish Institute for European Policy Studies (SIEPS), Stockholm

Domnule Langdal, la SIEPS sunteți responsabil pentru mai multe proiecte cu privire la o gamă largă de subiecte europene importante cum ar fi președințiile UE. Ce părere aveți despre eficiența schimbărilor aduse de Tratatul de la Lisabona sistemului instituțional al Uniunii Europene?

De la intrarea în vigoare a Tratatului de la Lisabona, UE se luptă cu tratarea cauzelor și a efectelor crizei financiare, mai întâi, apoi ale celei economice. Fără a exagera importanța prezentului, consider într-adevăr că ultimii doi ani au exercitat o presiune extraordinară asupra mecanismului Uniunii de definire a politicilor și, prin urmare, este prea devreme să dăm un răspuns întrebării generale despre eficiență. Cu toate acestea, abia în timpuri de criză sunt cu adevărat testate robustețea instituțională și constituțională și aici cred că putem face unele observații interesante. În primul rând, pare destul de clar că, așa cum intenționa, Consiliul European încearcă să asigure conducerea politică a Uniunii Europene, într-adevăr cu un grad variabil de succes. În al doilea rând, așa cum a ilustrat procesul de definire a politicilor în ultimele 18 luni și proiectul de Tratat privind o uniune economică consolidată (*n.red. forma finală a interviului a fost agreată în data de 17 februarie 2012*), sunt în continuare deficiențe în special în domeniul guvernancei economice. Aceste puncte slabe sunt într-o anumită măsură tratate de Pactul Euro-Plus și de Tratatul propus, dar ar trebui să conștientizăm faptul că aceste „soluții” riscă, de asemenea, să aducă noi tensiuni între cele 27 state membre ale Uniunii. [...]

pag 2

în acest număr _____

- 2 *Alegerile prezidențiale din Rusia*
- 3 *Consiliul european de primăvară: Bruxelles, 1 - 2 martie 2012*
- 4 *PARLAMENTUL EUROPEAN: Sesiunea plenară 12 - 15 martie, Strasbourg Europa este viitorul nostru. De aceea trebuie să-i consolidăm unitatea*
- 6 *New Eastern Europe - privind spre viitor cu un ochi la trecut*

analiză/opinie _____

Alegerile prezidențiale din Rusia

La nici o zi după ce Vladimir Putin a fost declarat câștigător al alegerilor prezidențiale din Federația Rusă cu 58,3%, activiști din cadrul opoziției au manifestat împotriva rezultatelor, invocând fraudarea extinsă a procesului electoral. Alegerile s-au desfășurat într-un context general dominat de ample manifestații împotriva premierului de la acea vreme, de altfel cele mai ample mișcări de stradă de la prăbușirea regimului comunist. După demonstrațiile desfășurate în urma alegerilor parlamentare din luna decembrie, Vladimir Putin a ordonat [...]

pag 2

[...] Asistăm la o tendință tot mai mare de a acționa în afara limitelor tratatelor Uniunii Europene, combinată cu un rol tot mai pregnant pentru Germania. Dacă am specula cine a pierdut în acest proces de gestionare și prevenire a crizei am fi tentați să enumerăm: Parlamentul European, parlamentele naționale și, într-o oarecare măsură, Comisia. Poate părea paradoxal deoarece se intenționa ca dimensiunea parlamentară a integrării europene să fie consolidată prin Tratatul de la Lisabona. Este, totuși, obișnuita poveste a accentuării procesului eficient de luare a deciziilor în locul celui democratic și chiar de extindere a normelor constituționale în vreme de criză. Cu toate acestea, examinând luarea deciziilor dincolo de criză, dimensiunea parlamentară a fost consolidată chiar dacă parlamentele naționale sunt încă destul de departe de atingerea potențialului lor în ceea ce privește responsabilitatea democratică și capacitatea de a influența. Criza și Tratatul de la Lisabona au afectat și puterile altor actori, cum ar fi BCE și președinția rotativă.

O altă reformă de referință a Tratatului de la Lisabona pentru sporirea eficienței și coerenței privea politica externă și stabilirea Înalțului Reprezentant și a Serviciului European pentru Acțiune Externă. Am exagera dacă am spune că acesta a fost un succes desăvârșit. Mai degrabă, primul an de existență a fost caracterizat de provocări organizatorice - războaie teritoriale, în opinia unora - cuplate cu un mediu dramatic al politicii externe, ceea ce duce la concluzia că reprezentarea externă a Uniunii mai are mult până să poată fi considerată eficientă. Dificultățile din acest domeniu se bazează, desigur, pe caracteristicile interguvernamentale ale spațiului politic, dar există și alte explicații variind de la actori la instituții.

Se poate vedea că atitudinea opiniei publice față de UE se schimbă. Care este opinia actuală în Suedia cu privire la ultimul val de extindere?

Mai întâi, este important să notăm că, într-adevăr, opinia publică a suedezilor cu privire la statutul de membru UE, ca atare, se schimbă. Din 2005 sprijinul pentru aderarea la UE a crescut constant în a doua jumătate a acelui deceniu, dar dacă ne uităm la cele mai recente date ale agenției guvernamentale Statistics Sweden, observăm un declin evident între 2010 și 2011. Totuși, conform ultimelor cifre, numărul celor care se

„[...] reprezentarea externă a Uniunii mai are mult până să poată fi considerată eficientă.”

Fredrik Langdal este cercetător în științe politice la Swedish Institute for European Policy Studies (SIEPS), Stockholm.

Înainte de a se alătura SIEPS, în 2002 a fost cercetător la Institutul Universitar European din Florența și deține un Master în Politici Europene de la Universitatea Lund.

Domeniile sale de cercetare includ politica constituțională europeană, responsabilitatea democratică și efectele integrării europene.

A publicat, *inter alia*, lucrări despre Președinția rotativă a Consiliului, constituționalism și despre dezbaterile privind aderarea Turciei la UE.

exprimă în favoarea statutului de membru al UE (47 %) depășește clar numărul celor care sunt împotriva (25 %). De asemenea, merită menționat faptul că sprijinul pentru introducerea monedei Euro a scăzut mult în ultimii doi ani. În ceea ce privește atitudinile față de extindere, avem date de la Eurobarometru 75 (aprilie 2011) care arată că suedezi continuă să fie

pozitivi față de extindere cu 59 procente pentru și cu numai 3 procente împotriva. Cu toate acestea, merită subliniat faptul că sprijinul pentru extinderea viitoare variază în mod semnificativ între potențialii membri.

Cum credeți că SIEPS și IER ar trebui să dezvolte relații de cooperare în vederea consolidării EPIN (European Policy Institutes Network) și a obiectivelor sale?

Să sperăm că, pentru rețeaua EPIN, 2012 va fi un an de succes folosindu-se pe deplin de faptul că afacerile europene vor rămâne o prioritate pentru toate statele membre. Astfel, cererea de politici și analize instituționale de înaltă calitate

va fi prezentă și EPIN poate folosi aceasta în trei moduri. Primul, prin promovarea proiectelor comparative precum cel inițiat de Institutul Elcano cu privire la Serviciul European pentru Acțiune Externă, în care cercetătorii din mai multe instituții membre iau parte la un efort comparativ real. În prezent, SIEPS examinează, de exemplu, posibilitățile de lansare a unui studiu comparativ cu privire la pactul fiscal care face pe deplin uz de membrii EPIN. Al doilea, EPIN se poate dezvolta prin implementarea planurilor unui newsletter de înaltă calitate în care EPIN și institutele individuale ale rețelei să își poată promova munca unui public larg european. În al treilea rând, cred că o inițiativă promovată de CEPS - în calitate de coordonator al rețelei - pentru un nou proiect care să

se concentreze pe dezvoltare instituțională ar fi susținută în mod activ de comitetul director și întâmpinată pozitiv de toți membrii. Cred că rețeaua ar trebui să fie într-o poziție destul de bună pentru a atrage finanțare pentru un astfel de proiect în special dacă am consolida componenta academică și ne-am uni eforturile împreună cu o serie de universități.

Interviu realizat de **Mădălina Magnusson, Oana Mocanu** (agreat în data de 17 februarie 2012)

Alegerile prezidențiale din Rusia

La nici o zi după ce Vladimir Putin a fost declarat câștigător al alegerilor prezidențiale din Federația Rusă cu 58,3%, activiști din cadrul opoziției au manifestat împotriva rezultatelor, invocând fraudarea extinsă a procesului electoral. Alegerile s-au desfășurat într-un context general dominat de ample manifestații împotriva premierului de la acea vreme, de altfel cele mai ample mișcări de stradă de la prăbușirea regimului comunist. După demonstrațiile desfășurate în urma alegerilor

parlamentare din luna decembrie, Vladimir Putin a ordonat instalarea unor camere de înregistrare în nu mai puțin de 91.000 de circumscripții electorale. Cu toate acestea, o serie de incidente petrecute în diferite circumscripții i-au determinat pe activiștii opoziției să considere că această măsură este insuficientă pentru a pune capăt fraudelor¹.

Adevărata miză a campaniei prezidențiale recent încheiate în Federația Rusă a fost însăși legitimitatea mandatului lui Vladimir Putin. Cu toate acestea, numeroși analiști de politică internă și internațională consideră că realegerea lui Putin la Kremlin nu garantează faptul că acesta va avea parte de un mandat lipsit de proteste sau provocări politice semnificative din partea opoziției.

Ultima campanie prezidențială a fost monitorizată mai atent decât orice alte alegeri, iar dezbaterile pe marginea temelor electorale a atins un nivel fără precedent. Demonstrațiile care au urmat alegerilor din martie au rămas la scară redusă. Dacă înaintea alegerilor lipsa unui leadership formal sau chiar informal la nivelul protestatarilor a contribuit la extinderea mișcărilor, acum acest factor pare a lucra exact împotriva. În prezent, miza politică pare a se fi mutat la nivelul opoziției, care încearcă să-și concretizeze următorii pași, prin înființarea, crearea sau oficializarea unor mișcări politice deja conturate. Mikhail Prokhorov, care a obținut 8% din voturi, se străduiește să creeze un partid, în timp ce este de așteptat ca personalități precum Mikhail Kasyanov și Boris Nemtsov să-și înregistreze formațiunea PARNAS, însă cu șanse mai mici de reușită. Nu trebuie uitat

nici partidul comunist, care urmează să treacă printr-un proces de schimbare a generației de lideri; în cazul în care în cadrul acestei formațiuni vor veni la putere lideri tineri desemnați, partidul poate reprezenta un adversar important pentru actuala putere.

În acest sens, o inițiativă insolită a actualului președinte rus Vladimir Putin a fost aceea de a-și prezenta ceea ce se poate numi programul electoral neoficial într-o serie de articole apărute în principalele cotidiene moscovite, pe parcursul lunilor ianuarie - februarie ale acestui an. În aceste articole, V. Putin își propune să abordeze o serie de probleme importante pentru viitorul socio-economic al Federației Ruse. În data de 30 ianuarie, acesta a publicat un articol în *Vedomosti* care includea principalele idei pentru noua politică economică a țării. Un altul, publicat în *Kommersant*, prezintă opiniile liderului rus asupra democrației și a principiilor guvernării în general. Alte subiecte abordate, în *Komsomolskaya Pravda* și, respectiv, *Rossiiskaya Gazeta* s-au referit la politicile sociale și reforma armatei. În cele din urmă, articolul publicat în *Moskovskie Novosti* a adus în discuție interesele Federației Ruse față de evenimentele de pe scena internațională. Liderul rus încearcă să răspundă fiecărei tematici aduse în discuție prin măsuri concrete; astfel, până la sfârșitul acestui deceniu, în Federația Rusă ar trebui să se înregistreze o diminuare a ratei sărăciei, să fie create 25 de milioane de noi locuri de muncă în sectoare bazate pe cercetare, inovație și folosirea de înalte tehnologii.

În același timp, statul își propune să ia măsuri menite să asigure locuințe la prețuri decente în marile orașe, să atragă migranți calificați, în încercarea de a contracara tendința actuală descendentă, de declin al populației. Marea provocare, dincolo de publicarea acestor articole, rămâne implementarea măsurilor și a politicilor propuse. În ceea ce privește instrumentele de realizare a obiectivelor propuse, V. Putin consideră că „discutarea amplă a proiectelor de legi, a deciziilor și a programelor adoptate la toate nivelurile guvernului”² constituie un mecanism potrivit, care poate da tuturor cetățenilor ocazia de a participa la dezbaterile publice, inclusiv prin intermediul internetului.

Maniera în care administrația Putin va înțelege, pe de o parte, să gestioneze urmările protestelor desfășurate în urma alegerilor prezidențiale și, pe de altă parte, să abordeze problemele socio-economice ale țării își va pune amprenta asupra viitorului Federației Ruse.

Liderii europeni, îngrijorați încă de spectrul crizei economice și financiare, cu toate că au urmărit alegerile din Rusia, au preferat tăcerea în această privință. În acest sens, analistul Dmitri Trenin consideră că „liderii occidentali trebuie să-și folosească influența pe care o mai au pentru a încuraja continuarea naturii pașnice și ordonate a procesului politic din Rusia. ... Și nu trebuie să facă nimic ce ar putea fi interpretat drept interferență în treburile interne ale Rusiei”³.

Agnes Nicolescu

¹ The Guardian, Hundreds detained after Moscow anti- Putin protest, <http://www.guardian.co.uk/world/blog/2012/mar/05/russian-election-reaction-putin-live>, accesat pe 12 martie 2012

² Katri Pynnöniemi, *Vladimir Putin writes a lot but says very little*, Finnish Institute of International Affairs, 27 februarie 2012

³ Dmitri Trenin, *Protests in Russia*, Carnegie Endowment for International Peace, 29 decembrie 2011

Consiliul european de primăvară: Bruxelles, 1 – 2 martie 2012

Consiliul European de primăvară, reunit la Bruxelles în 1 - 2 martie 2012, s-a desfășurat într-o atmosferă de înțelegere, relevând un spirit de echipă necesar adoptării unor decizii importante pentru Uniunea Europeană, ce încă traversează o perioadă dificilă. Au fost abordate o gamă largă de chestiuni: în prima zi, semestrul european, acordarea statutului de țară candidată Serbiei și revederea parcursului Bulgariei și României pentru aderarea la spațiul Schengen, pe baza căruia Consiliul Justiție și Afaceri Interne va lua o decizie în luna septembrie, iar în a doua zi, Siria, vecinătatea sudică și semnarea Tratatului de Stabilitate. La acest summit, domnului Herman Van Rompuy i s-a încredințat al doilea mandat de președinte al Consiliului European.

Semestrul european reprezintă principalul instrument de coordonare a politicilor anuale, ce adoptă recomandări specifice de țară pornind de la ancheta anuală a Comisiei cu privire la perspectivele de creștere ale spațiului european. Summitul de primăvară, plasat la mijlocul semestrului, recomandă statelor membre elemente de strategie cu privire la politicile lor bugetare și economice.

În această primăvară, Consiliul a discutat **revigorarea creșterii economice și a ocupării** în întreaga Europă. Discuțiile s-au concentrat pe două direcții, prima vizând consolidarea fiscală și perspectivele de creștere și ocupare, iar a doua - îmbunătățirea competitivității.

Consolidarea fiscală și legătura sa cu perspectivele de creștere și ocupare au fost abordate din mai multe unghiuri, pornind de la experiența suedeză: privind atent la cheltuieli, prin întărirea funcției de activare a indemnizației de șomaj; privind la venituri, prin combaterea evaziunii și fraudei fiscale, de exemplu. Totodată, referitor la investiții, statele membre trebuie să se asigure că, în timp ce aduc sub control bugetele, continuă să investească în viitor, în educație, în cercetare și dezvoltare, în inovare - făcând alegeri corecte pe parcursul consolidării fiscale.

Creșterea competitivității presupune eforturi ce trebuie depuse împreună de statele membre, precum cele vizând exploatarea la maximum a pieței unice. Alte progrese trebuie să vină de la eforturile făcute la nivel național. Pe acest subiect, în cadrul Consiliului au fost împărtășite unele dintre experiențele Germaniei: reducerea poverii fiscale asupra forței de muncă, în special asupra persoanelor cu venituri mici; deschiderea sectoarelor protejate, precum serviciile profesionale și de vânzare cu amănuntul; îmbunătățirea mediului de afaceri și reducerea birocrăției prin administrația publică digitală.

Pentru anul 2012, ancheta anuală a Comisiei privind perspectivele creșterii economice precizează o serie de priorități pentru acțiunile întreprinse la nivelul UE și la nivel național:

- continuarea consolidării fiscale diferențiate, favorizând totodată creșterea,
- restabilirea creditării normale a economiei,
- promovarea creșterii economice și a competitivității,
- combaterea șomajului și a consecințelor sociale ale crizei,
- modernizarea administrației publice.

Aceste cinci orientări strategice se bucură de susținerea Consiliului European, care va urmări îndeaproape punerea lor în aplicare.

Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea în Uniunea Economică și Monetară a fost semnat cu prilejul acestui summit. Este un pas important spre re-instituirea încrederii în zona euro și relansarea creșterii economice și a ocupării, ce reprezintă obiective economice și sociale de primă importanță.

În deplin acord cu denumirea sa, tratatul are trei obiective: *stabilitatea, coordonarea și guvernarea*. Stabilitatea vizează evitarea repetării crizei, în primul rând prin consolidarea disciplinei bugetare. Apoi, în ceea ce privește coordonarea între politicile economice, scopul tratatului este de a consolida factorul economic al Uniunii Economice și Monetare. În cele din urmă, tratatul vizează îmbunătățirea guvernării, prin formalizarea reuniunilor la nivel înalt în cadrul zonei euro.

Tratatul privind stabilitatea, coordonarea și guvernarea prevede echilibrarea sau excedentul bugetele naționale. Această normă urmează a fi încorporată în legislațiile naționale în termen de un an de la intrarea în vigoare a tratatului, adică de la ratificarea sa de către cel puțin 12 state membre ale zonei euro. Transpunerea și respectarea regulii se supun verificării Curții Europene de Justiție, a cărei hotărâre are forță juridică obligatorie, putând fi urmată de sancțiuni financiare în cazul în care statul membru vizat nu o duce la îndeplinire.

Tratatul, potrivit președintelui Van Rompuy, reușește să asigure o serie de echilibre, în special între responsabilitate și solidaritate. În timp ce acesta constituie mai mult un mecanism de natura responsabilității, manifestă și o legătură directă cu Tratatul de instituire a mecanismului de stabilitate, care este un mecanism de solidaritate. Însăși concepția tratatului relevă un echilibru între inovația juridică, impusă de situația generată de lipsa consensului statelor membre și legislația comunitară existentă. Acest lucru indică necesitatea unor eforturi suplimentare pentru includerea tratatului în Tratatul privind Uniunea Europeană.

Consiliul European a evidențiat determinarea statelor membre cu privire la Siria și la asigurarea tragerii la răspundere a celor responsabili pentru atrocitățile comise. S-a evidențiat totodată că statele membre lucrează îndeaproape în chestiunile de politică externă, lucru adesea subestimat. UE are o poziție comună asupra Iranului, Siriei și Libiei, cea mai periculoasă regiune de pe glob.

Pentru detalii, a se vedea: http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/ec/128520.pdf

Julian Oneașcă

PARLAMENTUL EUROPEAN: Sesiunea plenară 12 – 15 martie, Strasbourg

Europa este viitorul nostru. De aceea trebuie să-i consolidăm unitatea

Concluziile Consiliului European din 1 - 2 martie au fost dezbătute împreună cu președintele Consiliului, Herman Van Rompuy și președintele Comisiei, José Manuel Barroso. Dacă președintele PE Martin Schulz a apreciat faptul că lucrările acestui consiliu nu s-au concentrat exclusiv pe gestionarea situațiilor de criză, mulți deputați au considerat angajamentele Consiliului pentru restabilirea creșterii economice, ca fiind timide.

Tema egalității de șanse dintre femei și bărbați în UE, numită și **inegalitatea de gen în UE**, a fost abordată în PE prin aprobarea mai multor propuneri care să ducă la reducerea diferențelor de remunerare între bărbați și femei, la stabilirea unor cote în vederea creșterii reprezentării femeilor în structurile de conducere ale întreprinderilor și organele politice. Prin rezoluția privind raportul anual pe 2011 referitor la egalitatea dintre femei și bărbați în Uniunea Europeană, PE a cerut elaborarea de acte normative la nivelul UE pentru introducerea acestor cote, în cazul în care măsurile naționale nu sunt suficiente. Abordarea inegalității se poate face doar prin inițiative, prin acțiune, căci nu este un fenomen spontan. Rezoluția PE condamnă discriminarea de gen, traficul de persoane și atrage atenția asupra reprezentării reduse a femeilor, de 24% în parlamentele naționale și de 23% în guvernele unor state membre. Rezoluția se referă la complexitatea aspectelor care generează inegalitatea, cum ar fi accesul la serviciile de îngrijire a copiilor, a persoanelor în vârstă și a altor persoane dependente, care este esențial pentru asigurarea unei participări egale a femeilor și a bărbaților pe piața

muncii, în educație și la cursurile de formare profesională; întrucât persoanele care acordă îngrijiri în sânul familiei sunt discriminate în ceea ce privește neconsiderarea anilor lor de muncă în vederea acordării de pensii și de alte drepturi.

Membrii PE au dezbătut necesitatea de a avea o acțiune coordonată pentru **oprirea virusului Schmallenberg** și asigurarea publicului și a partenerilor de afaceri asupra acestui aspect. Mai mult, deputații europeni au criticat faptul că Rusia și alte țări au impus restricții la importurile de carne și de animale vii din UE, ca răspuns la epidemie, calificând aceste restricții drept nejustificate și cerând eliminarea lor. Deputații au cerut Comisei, printre altele, să grăbească cercetarea asupra vaccinurilor și chiar să acorde compensații fermierilor afectați. Până în prezent, epidemia declanșată - în Germania, Țările de Jos, Belgia, Franța și Regatul Unit - de acest virus, care provoacă malformații congenitale erbivorelor (bovine, oi și capre), a pricinuit pierderi unui număr de peste 1200 de ferme din UE.

Consimțind la reînnoirea Acordului Internațional pentru **Cacao**, care urmărește transformarea comerțului mondial cu cacao într-unul mai onest și mai durabil, PE a atras atenția asupra problemei folosirii copiilor pe plantațiile de cacao. În rezoluția adoptată, membrii PE au afirmat că Uniunea Europeană, în calitate de cel mai mare consumator mondial de ciocolată și spațiu în care activează mulți producători importanți de ciocolată, trebuie să contribuie la asigurarea unor măsuri care să prevină exploatarea copiilor în acest sector. Raportorul a cerut decidenților politici și producătorilor, proprietarilor din domeniu eradicarea muncii copiilor în producerea de cacao.

A fost prezentat și supus dezbaterii raportul **O economie competitivă cu emisii scăzute de carbon până în 2050**, referitor la o foaie de parcurs pentru trecerea la o economie competitivă cu emisii scăzute de carbon până în 2050. Aspectele relevante ale raportului au fost energia (alternativă și regenerabilă), eficacitatea energetică, poluarea atmosferică provocată de automobile și ozonul, din perspectiva schimbărilor climatice. Raportul reunește acordul membrilor PE cu privire la transport, la crearea unui spațiu unic european în care să fie posibilă reducerea emisiilor de gaze cu efect de seră, de 60% până în 2050 față de nivelul din 1990. Obiective intermediare trebuie formulate de către Comisie pentru a garanta că vor fi adoptate măsuri suficiente și la timp.

Dezbaterile asupra procesului **Bologna** și a mobilității studenților au atras atenția asupra faptului că

serviciile au costuri diferite de la un stat membru la altul, de exemplu taxele universitare, ceea ce distorsionează libera circulație.

Continuând dezbaterile asupra măsurilor necesare pentru **calmarea crizei**, PE a avut în vedere în această sesiune și noul pachet de două regulamente (*two-pack*, care vine după pachetul de guvernanta a obiectivelor politicii bugetare a statelor membre, cunoscut ca *six-pack*). Acesta vor monitoriza atât dezechilibrele macroeconomice din statele zonei euro, cât și prevenirea deficitelor.

PE a aprobat înființarea unei comisii speciale, cu un mandat de un an, dedicată problemelor de **crimă organizată**. Pentru a încheia „războiul cărnii de vită”, PE a aprobat un acord UE - SUA care stimulează importul de carne de calitate, păstrând interdicția asupra importului de carne tratată cu hormoni.

De asemenea, deputații europeni au condamnat **xenofobia** alimentată de un site olandez care oferă publicului spațiul unde să posteze plângeri împotriva persoanelor care provin din Europa Centrală și de Est. Parlamentarii europeni au cerut guvernului olandez să ia poziție explicită împotriva acestui site.

Dat fiind că problemele legate de **diabet** consumă cca 10% din bugetul pentru sănătate, această afecțiune fiind considerată o adevărată „epidemie”, PE a atras atenția într-o rezoluție că este necesară o strategie pentru prevenirea și diagnosticarea precoce a acestei boli.

Pentru detalii, vizitați <http://www.europarl.europa.eu/>

Mariana Bara

opinie

New Eastern Europe – privind spre viitor cu un ochi la trecut

În afară de calitatea mea de angajat al statului român prin munca de la IER, care îmi ocupă o mare parte din activitatea profesională, mă consider și sunt un călător pe drumurile lumii și pelerin pe alele vieții. Ultima mea vizită a avut loc la sfârșitul lunii februarie într-o țară care mă fascina de mult timp și pe care așteptam să o descopăr - Polonia. Deși călătoria mea a avut un pronunțat caracter personal, inclusiv în ceea ce privește finanțarea, am reușit să strecor printre momentele de istorie, cultură sacră și profană și o întâlnire care m-a legat de lumea afacerilor europene cu care ne luptăm din greu la IER.

Astfel, unul din momentele cele mai rodnice ale călătoriei mele s-a dovedit a fi întâlnirea de la Cracovia cu parte din echipa care construiește una din cele mai noi și interesante apariții editoriale pentru acest colț de lume: **New Eastern Europe (NEE)**. Revistă trimestrială (ajunsă la al doilea număr) NEE acoperă o arie largă de subiecte - evenimente politice, sociale și culturale din Europa Centrală și de Est, zonă geografică nu tocmai extinsă, dar cu siguranță bogată în nuanțe.

Această regiune a Europei și a lumii, aflată la răspântie de drumuri între pragmatismul occidental și efervescența estică a fost mereu prinsă în jocul de forțe al marilor puteri. Mozaicul de etnii, culturi și popoare s-a dovedit o veritabilă tablă de șah pe care s-au hotărât destinele uneori milenare ale unor națiuni încercate greu de invazii barbare și lupte fratricide. Granițele statelor din regiune au fost reconfigurate cu fiecare nou conflict civil, regional sau conflagrație mondială, orice mutilare sau câștig teritorial soldându-se cu tensiuni între popoare vecine și

a fost cuantificată în colosale pierderi de vieți omenești. Surprinderea unui asemenea peisaj istoric în actualul context al integrării europene nu este deci o misiune ușoară, însă editorii și autorii NEE (din Est și din Vest) reușesc această performanță.

Ineditul revistei *New Eastern Europe* este dat de abordarea sa relaxată și deschisă în analiza unor probleme cu adevărat complexe specifice acestei regiuni. Cel mai mare avantaj al acesteia este lipsa formalismului rigid și a jargonului academic care tind să facă din publicațiile de resort un instrument strict dedicat specialiștilor. În acest mod, articolele, recenziile și interviurile publicate în NEE devin inteligibile pentru un public larg, chiar și neavizat, dar interesat să înțeleagă realitățile Europei Centrale. Aceasta nu înseamnă nici pe departe că articolele din NEE sunt lipsite de profunzime; dimpotrivă, ele conțin analize pertinente și opinii diverse care oferă cititorului un spectru extins de idei din care să reușească să-și formeze o viziune completă asupra evenimentelor din regiune.

Unul din articolele incluse în cel mai recent număr NEE este dedicat *sindicatului Solidaritatea* (condus de emblematicul Lech Walesa) și semnificației sale în Europa prezentului. Scris de *Basil Kerski*, directorul *European Solidarity Centre* din Gdańsk, articolul rezumă istoria și semnificația mișcării sindicale de la începutul anilor '80 care a declanșat efectul de domino ce în final a condus la căderea comunismului (în Europa, cel puțin), transformarea sa într-o formațiune politică, diviziunile care au caracterizat *Solidaritatea* în următoarele decenii, întoarcerea sa recentă la rădăcinile sindicale,

redevinând o organizație apolitică strict interesată de apărarea drepturilor muncitorilor.

În concluzia articolului său, dl Kerski face o pledoarie mai mult decât convingătoare pentru conceptul de solidaritate înțeles la scară largă, nu doar prin prisma luptei de clasă, arătând în mod corect că nu există incompatibilitate între valorile liberalismului și cele ale solidarității sociale.

Un alt articol provocator este cel scris de *Shana Penn* din partea Fundației Taube pentru Cultura Iudaică, articol în care autoarea deplânge „turismul lagărelor de concentrare” oferit în general tinerilor americani de origine evreiască. Aceste călătorii focusate pe ororile nazismului ocolesc locuri și teme care arată bogăția contribuției seculare a populației evreiești la istoria și cultura poloneză, precum și vitalitatea, spiritul profund european al Poloniei prezente, care se respiră dincolo de umbrele morții și dezolării ce acoperă câmpurile de la Birkenau.

Fără a avea pretenții de obiectivitate, neavând (din păcate) ascendență evreiască sau polonă, deși înțeleg și apreciez meritele articolului, trebuie totuși să mărturisesc că vizita la muzeul *Auschwitz-Birkenau* a fost unul din momentele care m-au marcat profund. Nu trebuie să fii evreu, polonez sau de etnie rromă pentru a te identifica cu suferințele și tragediile care au avut loc acolo cu peste șapte decenii în urmă. Este suficient să fii om. Chiar dacă se spune, în mod eronat cred eu, că emotivitatea este apanajul femeilor, nu cred să existe vreun suflet atât de insensibil încât să nu rămână afectat, cel puțin la nivel intelectual, de un asemenea traseu al groazei.

Capodopere ale cinematografului mondiale precum „Lista lui Schindler” - Steven Spielberg sau „La vita è bella” a maestrului Roberto Benigni ajută mult la înțelegerea dramelor istoriei, însă nimic nu se compară cu experiența directă a munților de păr uman folosit de naziști în profunzimea și diabolică lor eficiență pentru a face uniforme SS. Este frapant să vezi mii de valize în care oameni din întreaga Europă și-au adunat în grabă bunuri de o banalitate extremă precum oale, periuțe de dinți și haine (inclusiv de copii!!!), dar care își dovedesc sacralitatea numai într-un context atât de tragic.

Peste un milion și jumătate de oameni au ajuns la Auschwitz după călătorii în condiții care sunt adevărate ofense la adresa demnității umane cu speranța deșartă că vor găsi o nouă locuință temporară, însă destinul lor a fost moartea prin gazare, înfometare sau extenuare datorită muncii forțate. Dincolo de sentimentul de neputință și incapacitatea de a înțelege cum ființe umane au fost capabile să comită asemenea acte de bestialitate, am avut și un sentiment de speranță văzând diversitatea

demografică a vizitatorilor din muzeu - de la oameni veniți din Rusia, Olanda sau Japonia, inclusiv elevi din Marea Britanie. Monumentul de la Birkenau conține un mesaj simplu, dar profund inscripționat în limbile tuturor etniilor care au căzut victimă nazismului, pată de rușine în istoria Europei și a lumii. Iată varianta în română a plăcii memoriale:

Strigăt de deznădejde și avertisment pentru omenire să

fie pururi acest loc în care hitleriștii au ucis aproape un milion și jumătate de bărbați, femei și copii, în principal evrei din diferite țări europene.

Deși nouă, românilor, nu ne place să recunoaștem foarte des și să ne asumăm responsabilitățile colective, nu trebuie și nu ne permitem să uităm că inclusiv din România au fost deportate victime ale nazismului. Putem avea și motive de mândrie - Elie Wiesel, unul din supraviețuitorii de la Auschwitz și laureat al premiului Nobel pentru Pace, s-a născut la Sighetu Marmăției.

Remarc aici cu plăcere și cele două contribuții românești din paginile primelor două numere NEE. *Filip Florian* face o radiografie mai mult decât interesantă a atitudinilor multiple ale intelectualilor români față de spațiul estic, la care mulți se raportează fie cu dezgust sau resemnare, fie ca „visători” (precum *Filip Florian* și îndrăznesc să îmi încadrez și umila persoană în aceeași categorie), recunoscând și îmbrățișând fascinația și magia care încă mai caracterizează o parte a acestor meleaguri.

De asemenea, în ultimul număr NEE *Ana Maria Sandu* printr-o mărturie personală plină de candoare și autenticitate arată situația complexă a diverselor generații de femei din România - de la persoane de vârstă matură sau târzie precum mama și bunica ei, până la adolescentele de pe străzile capitalei și copiii abandonati din sate. Deși se confruntă cu probleme diferite (de la dramele familiale cauzate de avorturile ilegale din timpul comunismului până la părănii absenți plecați fie peste hotare, fie preocupați de carieră și câștig), toate aceste femei și fete sunt parcă într-o căutare perpetuă a unor repere cu adevărat fixe într-o țară și vremuri în care nu se pot regăsi.

Vizita în Polonia mi-a inspirat o comparație nu întotdeauna comodă cu România. Există multe lucruri care ne aproprie, dincolo de experiența comună a lagărului comunist și statutul comun de state membre UE, dar sunt și multe aspecte care ne diferențiază.

Ambele țări își reclamă vocația de a fi punți de legătură între Occident și Orient, însă dacă România este din punct de vedere lingvistic o insulă de latinătate într-o „mare slavă”, dar din punct de vedere religios o țară eminent ortodoxă, Polonia, deși de limbă slavă, are o latinătate profundă derivată din confesiunea ei catolică. Alte două destinații ale acestei aventuri a spiritului cum s-a dovedit călătoria mea în Polonia au fost *Czestochowa* cu sanctuarul de la Jasna Gora al Madonei Negre, patroana întregii țări, și *Wadowice*, locul de naștere al Fericitului Ioan Paul al II-lea, fiu al Poloniei și al Bisericii care a contribuit nu doar la doborârea zidului Berlinului, dar și la reîntregirea Europei care de abia acum reușește, sau încearcă măcar, să respire cu „ambii plămâni”. Am fost impresionată de pioșenia și trăirea religioasă a poporului polonez care nu au nimic de a face cu ignoranța, superficialitatea și superstițiile care domină din păcate unele din experiențele pseudo-religioase de la noi.

Dincolo însă de componenta spirituală a călătoriei mele, nu am putut să nu remarc ospitalitatea și ordinea specifice poporului polonez și am înțeles puțin mai bine de ce Polonia a reușit să aibă o rată de absorbție a fondurilor structurale infinit mai bună decât a României, de ce terapia de șoc de la începutul anilor '90 impusă și indusă de vizionarismul economic al lui Balcerowicz a dat roade și cum economia poloneză, construită mai ales pe întreprinderi mici și mijlocii, a ajuns să își creeze o zonă de confort „termic” ce a reușit să o protejeze de consecințele crizei globale.

România mai are încă mulți pași de făcut inclusiv din punct de vedere al spiritului civic și al atitudinilor politice și sociale pentru a ajunge la nivelul Poloniei, însă eforturi de cooperare, precum cele cinci evenimente organizate în comun de Institutul European din România și Ambasada Poloniei în perioada 2006 - 2011 pot ajuta schimbul constructiv de experiență și transferul de know-how prețios pentru noi.

Un obiectiv pe care nu l-am atins în timpul vizitei a fost un graffiti desenat pe zidurile Cracoviei și care este o variantă post-modernă a *Silva rerum* - o cronică a nobilimii poloneze din secole XVI - XVIII. Această restanță este un alibi pentru o călătorie viitoare.

Cele cinci zile petrecute în zona Cracoviei au fost printre cele mai interesante din viața mea și m-au ajutat să înțeleg o țară pe care o iubesc deja, Polonia, însă ciudat și poate paradoxal, această călătorie mi-a restaurat mândria ușor știrbită de a fi o fiică a României și a Europei (de Est).

Am plecat în Polonia în căutarea lui Dumnezeu, însă l-am găsit pe om - în toată gloria și splendoarea lui atunci când se supune valorilor adevărului și dreptății așa cum o face adesea poporul polonez, dar și în cruzimea lui abisală atunci când cade pradă iluziilor ideologice și impulsurilor răului.

Întorcându-mă în România am avut un sentiment de frustrare că nu împărtășim mai multe din caracteristicile poporului polonez însă îl depășesc puțin când îmi amintesc familiaritatea pe care am simțit-o mergând cu microbul de la *Wadowice* la Cracovia, într-o aglomerație similară cu cea de la noi și satisfacția ușor infantilă că nici măcar ei nu sunt perfecți și nici chiar acolo toate lucrurile nu merg ca pe roate.

Identitatea este o noțiune fluidă în lumea de astăzi și cu atât mai complexă în Uniunea Europeană, unde identitatea națională, regională și cea europeană se întrepătrund, uneori, dar nu întotdeauna, în mod armonios.

Mai multe despre acestea puteți citi în interviul acordat colegilor de NEE de domnul *Hans Gert-Pöttering*, cel mai vechi membru al Parlamentului European și fost președinte al acestuia. Tot acolo veți găsi articole interesante și despre situația politică din Republica Moldova și liniștea inexplicabilă a autorităților de la Bruxelles cu privire la simulacrul de democrație și europenizare al țării, precum și alte articole interesante despre Georgia, Belarus și Rusia.

Prin urmare, vă recomand cu căldură să citiți *New Eastern Europe* <http://www.neweasterneurope.eu/>, să vizitați Polonia, cât despre lagărele de concentrare... dacă nu puteți ajunge la ele, măcar vizitați site-ul muzeului http://en.auschwitz.org/m/index.php?option=com_wrapper&Itemid=85 pentru că „cei care nu învață din istorie sunt condamnați să o repete” (G. Santayana).

Alina (Arhire)
călător de profesie și cronicar IER

Redactor-șef: Oana Mocanu
Redactori: Mariana Bara, Mihai Sebe, Diana Popa
Secretar general de redacție: Vlad Mihai
Grafică & DTP: Andreea Mihaela Ichim, Vlad Mihai
Versiunea în limba engleză: Raluca Brad, Mihaela Papa, Mona Răus

* Textele publicate în acest Newsletter exprimă opinia autorilor și nu reprezintă poziția oficială a Institutului European din România.

ISSN 2065 - 457X

Pentru a primi viitoarele numere ale Newsletterului IER, vă puteți abona accesând următorul link: www.ier.ro.

Institutul European din România
Bld. Regina Elisabeta nr. 7-9, RO - 030016, București, România
Tel: (+4021) 314 26 96/ 133 / Fax: (+4021) 314 26 66
Contact: newsletter@ier.ro
Web: www.ier.ro